„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком и недељом** на целом табаку, **уторником** на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
У Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За **ОГЛАСЕ** плаћа се од сваке врсте 6 нов оваких ситних слова, а за жиг се плаћа 30 новч. сваки пут.
За „**Приослано**“ плаћа се 20 н. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „**ЗАСТАВЕ.**“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 150. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 8. ОКТОБРА 1896. **ГОДИНА XXXI.**

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Молимо да се претплата за четврту четврт ове године потписаној администрацији чим пре пошаље, да не би било прекидања у шиљању листа, јер смо закључили, *да се лист никоме не шаље, који се није претплатио.*

Позивамо уједно наше штоване једномишљенике, који не држе наш лист, да га претплатом потпомоћи изволе. Ово је чисто народни орган, који треба сваки искрени родољуб да потпомогне.

Цена је тачно обележена на челу листа.

Администрација „Заставе.“

ИЗБОРНО КРЕТАЊЕ.

Упутство српским бирачима. У прошлом броју нашег листа изишао је изборни проглас на српске бираче за угарски државни сабор, који је заједнички издао средишни одбор српске народне радикалне и српске народне слободоумне странке По том је упутству лозинка за Србе бираче приликом ових избора: *„Не идите на биралиште!“*, и препоручено је српским бирачима, да не потпомогну ни једну од мађарских странака. У прогласу је опширно и исцрпно образложено да се није одустало од неучествовања у избору, које је решио прошлогодишњи будимпештански народносни конгрес, јер се од доба тог конгреса прилике ни мало нису на боље окренуле, а уједно је и наведено зашто се напустило првобитно мишљење да се могу подесни кандидати Угронове и пучке странке потпомагати.

Док је до коначног решења дошло управа наше странке имала је многе састанке, сакупила је са свију страна најподробније извештаје, и уложила је многи труд, да што савесније ову преважну ствар реши, а поред тога је имала и више заједничких састанака са изасланицима српске народне слободоумне странке, док је ствар потпуно сазрела. И то је један од разлога, зашто се раније није могло изнети на јавност упутство на српске бираче.

Ко упутство то прочита, уверће се о чврстој оправданости његових разлога и нема сумње, да ће наши бирачи тачно се држати тога упутства, које је плод дугог и зрелог свестраног размишљања.

*

Збор новосадских Срба бирача. — Јуче у недељу био је сазват збор српских бирача новосађана да обележе своје становиште и решио је да се прикључује решењу обеју српских опозиционих странака, те тако новосадски Срби бирачи не ће ићи на биралиште.

*

Угрон у Новом Саду. — Новосадска сједињена несрпска опозиција истакла је без знања српских бирача за новосадског кандидата *Гаврила Угрона* и без пристанка Срба бирача одредила је јучерашњи дан, недељу, за прокламовање и за развијање свога програма. Ма да је Угрон за времена извештен био да су Срби закључили, да се одрже у потпуном пасивитету, те да нема изгледа, да ће бити изабран, ипак је нашао за добро да дође и развије свој програм. Несрпска опозиција га је врло лепо дочекала и пространо двориште гостионице „Јелисавете“ напунило се света, да чује великога говорника угарског парламента. Угрон је говорио читав добар сахат и ванредно се много бавио народносним питањем и нагласио је да не говори само у своје име нити само Новоме Саду, већ да хоће да обележи становиште читаве своје странке према свима народностима у Угарској, као програм на основу којег мисли у будућности да дела његова странка. Потрудићемо се да набавимо аутентичан текст његовог тог новог народносног програма, који треба да буде подлога новој политици, но колико се могло опазити, његов је програм са разним осећајима примљен и није свестрано задовољио.

Када је Угрон у напред знао, да његова кандидатура у Новом Саду нема изгледа, па ипак одржао свој програмни говор о народносном питању, то хоћемо да верујемо, да је у његовој странци поникло уверење, да се само помоћу народности може оборити данашња по домовину штетна владавина, те да није само за љубав новосадског мандата онако говорио, већ имао пред очима будуће делање своје странке.

И ако је тако, то нама само повољно може бити.

*

Новосадски кандидати. Влада је у Новоме Саду као свог званичног кандидата истакла новосадског адвоката *Јулија Рохоњија* који је као владин мамелук гласао за црквено-политичке реформе и до сада већ два среза морао да мења, јер је знао, да га по ново ни један неће бирати — Сједињена несрпска опозиција истакла је била *Гаврила Угрона*, но као што смо извештени *Угрон* је напустио новосадску кандидатуру. Сједињена несрпска опозиција пак, као што чујемо, неће олако да напусти уставно бојно поље, већ хоће да истакне другог кандидата, и то како изгледа са програмом пучке странке.

*

Из Вршца нам пишу: „Овдашњи Срби строго ће се држати закључка наших страначких управа и нити ће истаћи свога народносног кандидата, нити ће се упуштати у опште у изборе. До сада и нема опозиционих кандидата већ два владина: званични је *Херцог* помађарени вршачки Немац, мађарски списатељ а незваничи такође помађарени Немац порезни чиновник *Марк*, а како се чује и *барон Федор Николић* бацио је око на Вршац Сва пређашња немачка опозиција узела је сада на себе владину опаклију и држи уз Марка, те према томе неће ни истицати опозиционог кандидата.“

*

Из Вел. Кикинде нам пишу: „Овде имамо два Србина кандидата, градоначелника *Ристу Телечког* са владиним програмом и *Павла зв. Јеремића* ван странака са ревизијом црквено-политичких реформама. Наша је Кикинда одавно већ неки политички *екстравуршт*, који иде својим путем, па тако и напредујемо. Но пошто је та особита кикиндска политика могла ухватити корена и наћи згодна изговора у томе, што су наше опозиционе странке до сада разно становиште заузимале, то се сада спремају свеснији бирачи, да се уздрже од избора по упутству обеју српских опозиционих странака.“

*

Из В. Бечкерека нам пишу: „Можда ми Бечкеречани имамо најжалосније кандидате од свију срезова у којима Срби живе. Први је досадашњи посланик *др. Павле Демко* стари мамелук који је гласао за грађански брак, други је жалосни Србин *Јоца Крстић* градоначалник који је у Бечкереку први ступио у грађански брак и баш годинама чекао да се тако венча, а није хитао да пре њега пред олтаром склопи брак свој. Трећи је кандидат још жалоснији Србин *др. Милош Ђорђевић*, који је изневерио српску странку и ускочио у Апоњијеву, која је по нас Србе најгора, те је ступио са најглупљим програмом што се замислити даје: *апоњевачко-народњачким*. Код тако жалосних кандидата образ и част српских бирача у Бечкереку иште, да остану код својих кућа и да не даду свога гласа ни једном од истакнутих кандидата.“

*

Ст. Футог. Како је изборна борба у јеку, те како по неки бирачи добише прилике да могу под уставном ером Банфијевом на свој начин шићарити, то трезвена човека спопада језа гледајући чуда и покоре, који се овде онде дешавају. На све стране чине се злоупотребе и закон се изиграва на најнедостојнији начин. И ко то све чини? А ко други до саме на жалост власти.

А да нам не би когод добацио, да то од пакости или пркоса бележимо пошто смо непријатељи данашњег режима, да видимо шта се овде код нас у Футогу догађа.

Од онога дана, од како је бивши посланик Ивановић, овде свој посланички рачун полагао, узмуваше се овдашње владине пришипетље и комбинираше шта и како да се ради, тражише начина како да обману невине бираче и да их за Ивановића задобију, и кад им бирачи окренуше леђа, они прибегоше последњем средству те изнесоше на тапет изгубљени футошки превоз на Дунаву.

Раструбише по месту, да ће министарство повратити превоз ако се ст. футожани обвежу да ће за Ивановића гласати.

У суботу 5. окт. сазваше главни кортеши у 7 сахата у вече конференцију бирача и прочиташе им неке телеграме из Пеште по којима сам министарски саветник јавља да је футошка ствар у погледу превоза у општинску корист решена.

Шта мислите, министарски саветник зна за футошку конференцију и баш онда њој за љубав јавља радосну вест. Још кад се узме да је тога дана требало послати 10 до 20 бирача у Кулпин да кандидују Ивановића за посланичког кандидата онда ће сваком мисаоном човеку јасно бити, какви се жалосни кортешки вицеви употребљавају а да се и до ма и жалосне већине дође. Но још је жалосније, што се налази бирача да у тако што верују.

И тако смо дотерали данас у Футогу дотле, да тако рећи већина бирача гледи, кад ће се код чика-Ђуре славина одврнути, тамбураши засвирати и локање започети. Они исти Футожани, који беху вазда челенка при свима изборима, како је уставност наступила.

Овдашњи родољуби који са болом у души то гледе, труде се да колико год могу више ураде

ПОДЛИСТАК

СЛИКА У ОЛТАРУ.

Ко је од читалаца чуо за име Петери? За цело врло мало њих, а и није чудо; човек може бити земљописац, а да не зна, да је Петери мало, пријатно место удаљено од Пеште четир миље, ван сваког светског саобраћаја у красној равници, још непохођено жељезним коњем, који свуда окива земљу у радо сношене окове, куда год окрене свој ход

Ово мирно село беше сврха тога излета, који сам подузео са малим неким друштвом првих октобарских дана године 1867.

Рано смо се кренули и возисмо се по непрегледној Ракошкој равници. После нам показиваше красан изглед. Остраг се видеше будимски брегови покривени сивом маглом; само поједини врхови беху обасјани сунцем које излажаше, и показиваху особиту мешавину боја пурпурних и плавих, која је чинила красан ефекат. Ток дунавске матице беше обележен широком масом паре, као да лутају духови старог Истера над таласним пољем у облаке увијени. Пред нама се дизаше на рубу обзора сунце и показиваше нам историску равницу Ракоша са таласастим пешчаним хумкама и ливадама, које беху ретко засејане кућама трском покривеним, слабим групама дрвећа и клопотавим воденицама. С обе стране прашнавога друма пасле су краве, које нас радознало погледаху као и хроми пастир, који иђаше за њима. Звон звона се мелодиски мешаше са јутарњом хуком, коју је оштри ваздух тихо к нама доносио.

Наши коњи су ишли тако брзо, да висока трска и још виши ђермови пролажаху поред нас као какве утваре и поред вожње од једног часа бесмо већ у Крстуру, где смо доручковали у једној чарди која је била тако близу престонице а чудновато једноставна и проста. Сем старог дворца, у коме је цар Јосиф II једном пренокио, и малог неког гостионичара са великом брадом не беше ту ништа друго знаменито. После кратког одмора продужисмо ми свој пут.

Ако је пут до сад био неугодан, то је сад постао рђав. Околина око нас била је још увек сама равница, но вештина нашег кочијаша набрзо нас је ослободила ове досаде и око девет сати смо већ лепо видели беле кућице села Петерија.

Петери, сврха нашег излета, јесте сасвим мало село, настањено Словацима, које се састоји из две упоредне улице и неколико десетина незнатних сеоских кућа. У овом месту се странац морао врло ретко виђати, јер смо код становника изазвали велико дивљење Лавежом паса и виком деце праћени ишли смо лако између колибица трском покривених и задржасмо се пред кућом протестантског свећеника, кога затекосмо да шиба црнога рундавог пса, кога је попадија оптужила. што је удавио кокош.

Када нас виде, пусти збуњеного пса и бацив стидљив поглед на огртач, на коме се видеше многи трагови пољског рада, уведе нас у непатосану собу. После измене неколико званичних питања рекосмо му, да смо дошли да видимо цркву, коју хвале као најлепшу у околини. Духовник на то разрогачи очи своје, но одмах рече, да је спреман отворити нам божји дом, ако нас буде занимао.

Лупајући неким великим кључем ишао је он напред, а ми за њим. Пред црквом беше велико равно место, усред истог студенац, опкољен многим старим, врло високим растовима. До врата цркве водиле су неке степенице а с највише се могле видети до краја обе сеоске улице.

Врата се отвараху великом шкрипом. Ишли смо управо трапези, која беше без украса, но на први поглед бесмо привучени сликом, која беше на олтару између два стуба. Жар боја на слици је необично изгледао према том, што је код протестаната у цркви доста празно, па је тиме још боље била слика истакнута.

Слика представљаше проповед на гори. Христос стоји у лаком оделу са красним наборима на врху стене, а његово неисказано лепо лице божанском ватром пробијено и његове духовите очи нам наизразније говоре речи љубави и божанске мудрости које излазе из полузатворених усана. Надалеко уоколо видимо множину народа уврстаног у сликарске групе, који приметно зија у уста Спаситеља; но само неколико лица је потпуно обрађено, баш која стоје тик уз Христа. Иза божанског проповедника видимо човека у длакавом оделу, обрве натмурене, брада на руку наслоњена, свакако дубоко премишљајући о речима, које је чуо. Крај њега стоји младић скрштених руку на грудима, подигав према Христу са поштовањем ведро чело и плаве очи, не пазећи на речи трећег лица, које стоји крај њега и исмевалачким мефистовским лицем шапће нешто, док му рука потајно указује на Спаситеља. Још привлаче на се пажњу два женска лика; прво нека грешна жена лежи под ногама божанског проповедника и показује сузама поплављено лице, које изражава бескрајан бол и најдубљу скрушеност; најчудноватију противност томе чини женска надземне лепоте, која са небеском мирноћом на невином лицу подиже фанатичне своје очи, слуша проповед божјег сина. Слика завршује са два нага детета, који обла лица обрнув гледаоцу играју се безбрижно неком шкољком.

Нешто највеличанственије и најугодније што се само може замислити. Божанско, преображено лице одушевљеног проповедника, лице неверника, који испитује пре но што верује, младић, који верује и који у свакој речи види откровење; уображено створење, које је дошло да чује и да исмева; грешна жена, која осећа да јој је срце сваком речју небеске љубави дубоко потресено; чисти, невини анђео, коме Христос беседи — а у противности према свему томе невина деца, која ништа и не слуте, нити се брину за ону величанственост, која се око њих догађа, га спажне страсти и осећаје, који се око њих изазивају, него се мирно играју шкољ-

у корист г. *Милоша Штефановића*, те су у ту цељ пријавили претпостављеној власти држање збора за 6. октобар у 2 сахата по подне. На пријави потписаше се гг. Петар Костић парох и Коста Шијачки учитељ. Па шта мислите шта би? Тога дана кад је требало одржати збор, позове гг. Костића и Шијачког г. бележник и прочита им од солгабирова допис, у коме се забрањује држање збора.

Као разлог наводи самовласни солгабиров Михајловић, да несу потписани навели ко гарантује за ред при држању збора. Зар и то није очевидно изигравање закона, док владине странке из дана у дан пијанче и састају се, свађају се и туку се, дотле мирни грађани не могу се састати да у друштву свога пароха и учитеља о својим потребама посаветују. Но притиснуто јаче на више скаче.

За сада оволико а вама браћо ст. футожанима, којима је стало до образа, који за љубав плесниве чаше вина неће пљунути на досадањи свој светао рад, довикујем, да се клоните као ушљива кожува људи, којима је родољубље на језику, а корист народна свој џеп.

Још није доцне, окрените главу и презрите човека који је издао своју матер цркву гласајући за реформе које смерају да нас лише наше лепе вере прадедовске и народности српске.

Политичке новости.

Србија. Српска народна скупштина састала се у прошлу суботу и изабрала је верификацијони одбор. После верификовања бираће се председник и тек онда ће се скупштина отворити.

*

Црна Гора. У прошлу суботу беше на *Цетињу* велики дипломатски ручак. Варош је окићена заставама,

*

Француска. Француска посланичка кућа је сазвана за 15. (27.) октобар. Француска дипломација пожурује обнародовање француско руског савезничког уговора и позива се на то, да је и Бизмарк обнародовао тројно савезничке уговоре. Мисли се, да ће према томе по нешто бити званично објављено, али сам уговор неће се обнародовати, пошто се томе противи руско посланство.

*

Русија. Лондонска вест, да ће *Воронцов Дашков* бити именован за последника *Лобановљевог*, своди се на то, да би *Дашков* био државни канцелар, као некад што је био *Горчаков*. *Шишкин* пак, као министар споља, послова био би над њиме. Али се ова кандидација противи традицији, јер руски министар спољних послова никад није стојао над државним канцеларом по рангу. *Дашков*, као дворски министар и као један од првих царевих доглавника и саветника, заузима у двору врло угледно место. У политици још није имао улоге и до сад је употребљаван само за репрезентовање. У Паризу није учествовао при политичким саветовањма, која је с руске стране искључиво *Шишкин* руководио.

Турска. Како јављају из *Атине*, то ће *Јермени у Цариграду*, да добију *амнестију*. Турска влада је на захтев аустро-угарског посланства дозволила, да се даде породици од турских трупа убијеног *Сладко-а* 8000 фуната а за неке турске официре, тражи исто посланство да се скину, за то, што су индиректно учествовали при убиству Сладковљевом.

*

Грчка. Осам грчких официра су у прошлу суботу ослобођени од оптужбе, којом су били оптужени, да су као дезертери ишли на *Крету*. Публика је живо поздравила ово ослобођење.

*

Енглеска. Из *Берлина* јављају, да су тамошњи политички кругови мишљења да енглески државници својим говорима теже, да се Енглеска приближи тројном савезу и ако се у тој ствари свађају енглески и немачки листови. Против тог приближења, веле немачки владини кругови не би имала ништа против ни једна од савезничких сила, па ни Немачка. Верујемо!

ИЗ НАЈЦРЊЕ ЕВРОПЕ.

Убијства, пљачке, отимачине и зулуми у Старој Србији, Арнаутлуку, Дебру и Маћедонији.

Написао Србин Србиновић.

(Наставак.)

Бајровић ага у Плевљу наговара и врбује људе да убију Михаила С. Бајића, угледна трговца Србина, што је овај послао депутацију царској комисији за реформе у европској Турској и што су у „Ускоку“ изашли повесни дописи о Бајровићеву шуровању с Аустријанцима.

*

У току месеца марта и априла похарали су Арнаути у срезу гиланском шест српских цркава а у априлу и српску цркву у Митровици. Турске власти место да хватају кривце, апсе Србе и беде их да су они сами похарали своје цркве.

*

Сали Бисљах још слободно хара и пљачка по гиланском срезу, а из Пећи су ево Арнаути отерали и трећег мутесарифа, па ипак званични орган „Косово“ стереотипно штампа: „да према извештајима свих мутесарифа и кајмакама у косовском вилајсту, влада у целом вилајету мир, ред и безбедност.“

*

На средопосни понедељак село Доморовце (Приштина) слави црквену славу. Сваке се године на сабор скупи много народа, па је било тако и ове године. Али ове године дођоше заптије те почну брутално растеривати народ. После су одвојили све људе, отерали их у село Добрчане и ту их свакојако мучили и злостављали, ругајући им се нека иду да се жале владици у Призрен или српскем конзулу у Приштини.

*

Један Арнаутин ранио у руку српског учитеља Јована из Ранилуга. Сељаци су ухватили и предали зликовца власти, али власт га је одмах некажњена пустила.

*

Гилански јузбаша (капетан жандармерије) својом је руком истукао Илију Љумића и Станка Спасића из Кусца.

*

Арнаути уценише Ђоку и његовог сина Јована из Билица са 20 лира, а ови немајући новаца а да спасу живот побегну у Гилане, где их власт, место да их заштити, тури у апс да не би бегали у Србију.

*

27. марта напао је Турчин Грволовић са 400 зликоваца на кућу Мила Богићевића из Добродела у пећској нахији, запалио кућу и стаје, те је све изгорело, зграде, жито и 250 грла стоке — крава коза и оваца. Пред зору притекну Милу у помоћ 50 Срба и Арнаута те се заподене бој. Било се целог 28. марта. Миле је врло богат човек, земља му вреди на 2000 лира, па је Грволовић хтео захватити његову земљу. Тражио је да му је уступи или да се потурчи.

Април 1896. године.

У априлу дођоше зулуми арнаутски до врхунца. И сам кадија (судија) још једини представник турске власти побеже из Пећи (мутесарифа већ више од године дана нема). Арнаути прете да ће побити све хришћане. Од стра побегоше овог месеца 8 породица у Призрен, 8 у Митровицу а 2 чак у Солун.

*

Чувени зликовац Сефер из Пореча (Маћедонија) тек што је помилован опет се одметну у хајдуке. У априлу долазио са 15 људи у село Требовље (9 сахата од Кичева) сазвао кметове и ударио намет на село. Жалило се кајмакаму, а он послао тек после неколико дана бимбашу у потеру за хајдуцима. Ухапсили су неколико сумњивих Турака у селу Ђавно али главни зликовци нису ухваћени,

*

По Поречу (у Маћедонији) јуре добро организоване чете арнаутске и убијају Србе и отимају што стигну. Народ не сме да се жали власти (које управо и нема) јер је тада освета арнаутска још већа.

Велики су крволоци браћа Ибаш Хајредин и Имет. Они су упропастили многе људе у Зркљу, међу којима и богатог Костадина.

(Наставиће се.)

Вести из места и са стране.

Избор забавиље. Јуче у недељу, у 3 сах. после подне, обављен је у *Новоме Саду* избор *забавиље* за српско забавиште. Изабрана је оспособљена забавиља *Кашица Максимовићева* већином гласова.

Школски савет сазван је у седнице, за 10. (22.) октобра, о. г., а *саборски одбор* за 23. октобра (4. новембра), о. г.

Жалосна појава. „Српски Сион“ доноси по „Пешт. Лојду“ вест, да је у Мокрину 68 *српских породица прешло у назаренство* и да се та секта јако шири по торонталској жупанији. Ако то тако потраје, шта ће бити до послетка? Не би ли било време да се већ једном пређе са писања чланака и испитивања узрока назаренству на стварније мере, те и ако се наше свештенство не чини одговорним у опште за ширење назаренства, да се ипак више пажње поклони томе, како се у појединим општинама поступа од стране свештенства према народу.

Забава у Ср. Карловцима. Прва карловачка школа српских народних игара, под управом *Миливоја Карапетровића*, приређује у недељу 13. (25.) октобра 1893. год. у магистратској сали велику игранку и опроштајно вече. Улазна је цена од особе 50 новчића, почетак тачно у $7^1/_2$ сати у вече.

Слика „Сеоба Срба“, коју је израдио наш уметник Паја Јовановић, а која је смештена у патријарашком двору, неће се моћи неко време, видети. Јављамо то ради равнања свију оних, који би ту слику хтели видети, а у своје време јавићемо кад ће то моћи „С. С.“

Шта је Париз потрошио. За време прошлих свечаности у Паризу потрошено је: 435.000 кг. рибе, 2,000.000 кг. острига, 250.000 кг. масла, 290 978 кг. јаја, 215.000 кг. зеља и 185.000 кг. сира. Толико је унешено са стране у Париз и премерено на варошким кантаревима, а где су још остале потребе што су у самој вароши спремљене?

Беда на сувом путу. Српски свештеник у Мостару *Василије Ивезић*, осуђен је на 8 дана затвора или на 50 фор. глобе, за то: што је поводом дописа војене власти у Мостару, обавестио исту власт, да у Мостару нема војника српско-хрватске народности, него да су то све Срби, синови Херцеговине; да црква његова није грчко источна, јер ту Грка нема, него је чисто православна и на послетку, да он нема жупни уред нити је он жупник, него је он свештеник, а жупни уред, парохија.

Добар хонорар. Председник вароши Београда Богићевић одредио је Николи Трпезићу, кмету, 1000 динара као хонорар што је превео на српски књижицу од два табака „Уређење фондова у Швајцарској.“ И онда још кажу да у Србији нема новаца.

Судар возова. 2. октобра сударили се у Србији у Вел. Плани возови београдски и смедеревски баш при самом улазу у станицу, у том судару смрвљено је три вагона. Људских жртава није било. Штета износи преко 100.000 динара.

Кратке вести. — У Берлину је један лајтнант пробо, једног техничара због тога што га је овај ћутио. — У Љубљани је пало дете тамошњег поседника *Худоверника*, са прозора из првог спрата на улицу и остало здраво, читаво. — Једног писарничког послужитеља на железничкој станици на Реци кад је прелазио преко шина, срушила је машина и тешко озледила. — Непознати зликовци поробили су 3. октобра шумарску среску благајницу у Огулину и однели из ње 435 фор. — Јапански министар просвете тражи за просветни буџет ове године један и по милијун више но лане. Намера му је да што више спремних људи пошље у Европу да се усаврше у науци. — У Трст је дошао из Бразилије пароброд „Св. Стеван“ на ком је лекар констатовао код једног болесника *жуту грозницу*. За брод је одређен карантин од 14 дана. — У Дубровику ће скорим изаћи нов српски календар за 1897. год. латиницом „Dubrovnik“. — Краљ Александар отпутовао је у Смедерево на коњу у пратњи своје свите — У селу Сватиновцу близу Пожеге изгорело је двоје деце. — У Трсту је због јаке кише, цео доњи део града потопљен. — У Вел. Кикинди отровао се тамошњи лекарник Ђорђе Најхолд.

Трговина

Будимпешта, 15. октобра по рим. (Извештај комисионе радње Мор. Бауера и Сина).

Догон рогате марве био је на данашњем тргу свега 3096 комада, и то: 593 ком. мађарски волова, 586 ком. мађарских крава; 1434 к. српских волова; 217 ком. српских крава, 56 бикова; 89 ком. бивола; 121 комада теглећих волова. Накнадног догона није било.

Цене су биле следеће:

Дебели волови, добре каквоће, клани 30—33 ф. мет. ц., живе тежине — фор. по мет. цен. Волови са паше $26^1/_2$—$28^1/_2$ ф. мет. ц. Сеоски волови 20—25 фор. мет. ц. Српски волови 20—29 — ф. мет. ц. Српски волови ——— ф. мет. ц. Краве клане 20—28 фор, живе тежине 32 фор. по мет. ц. Бикови клани 23—28 фр., живе тежине 30 фор. по м. ц. Биволи 16—19 ф. по м.ц. живе теж. —.— ф.

Овци. Вашар од 13. октобра п. рим. Догон 5060 ком. оваца.

Шкопци су продавани по 15—19 фр. пар. овце јагњенице 9—14 ф. пар.

кама — утецај, који је овај песнички изум, који се још и одликовао тицианским бојама, на нама извео, врло је тешко осликати. Дуго смо стајали пред сликом неспособни, да нашем дивљењу о овом вештачком делу дамо јасна израза.

Најзад упитах свећеника, који је скромно заостао у стражњем делу цркве бавећи се којекаквим ситницама, не би ли нам знао рећи име вештака, који је створио ово красно дело?

„Његово вам име заиста не могу рећи, тек знам, да је био млад неки Италијан. У осталом видим, да се живо бавите сликом, те ће вас можда занимати, да нешто дознате о постанку исте“ Следећи позиву гостољубивог свећеника, вратисмо се његовој кући и при чаши вина причао нам је ову приповетку:

Петери припадаше некад старом неком грофу, последњем изданку старе племићке породице, који је умро пре неких тридесет година а није оставио за собом никога. Добра му припадоше далеким сродницима, те и наше село тако дође у посед младог брачног пара, који по смрти старог господара дође амо, да стално борави. Г. Ф. нови наш газда беше некад официр, али се после женидбе повукао у приватан живот. Жена му беше духовита, млада и лепа, да јој на далеко сличне не беше. Тек што су дошли, кад али њој паде у очи зло стање опале црквице те одлучи, да на свој рачун сазида нову; њу није ништа бунило, што је била католичкиња, а цело село протестантске вере.

У то се време догоди, да се нека страна кола овде изврнула и путник на њима био знатно повређен у нози. Г. Ф., који је чуо о несрећи, пође сам путнику и позва га да остане код њега, док не оздрави, да може даље ићи. И позив беше са захвалношћу примљен а рањени одведен у дворац. Домаћици се представи као талијански сликар, који има намеру, да путује своме пријатељу ту у близини, но да је спречен, да изврши своју намеру. Вештаку се морало овде врло допасти, јер и ако је после неколико дана већ ишао без ослонца, ипак се није спремао за одлазак. Под изговором, да хоће на тај начин да изрази захвалност, умоли умиљату домаћицу, да му се да сликати, а слику да ће јој оставити за успомену. После неког устезања предлог би примљен и дневно је имао млади сликар прилику, да по цео сат гледа веселој домаћици дубоко у очи. Она беше ретка лепота, он млад и жарке крви, и да ли беше чудо, да се он у њу заљубио?

Што је више здравио, све је више био меланхоличан; ово и много, дуго седење, побуди у домаћину сумњу, и једног дана уђе он у собу непримећен, кад је сликар био сам са женом му. Он виде младића где јој плаче пред коленима, а она нагнута над њим те га теши! Сцена која је наступила беше кратка, али страшна. Г. Ф. се залети на Талијана и удари га по лицу. Увређени зграби са зида ханџар, навали бесно на домаћина и убио би га био, да се није међу њих бацила несрећна жена. На вику дођоше слуге, који зграбише љутитог вештака, бацише га у кола и кочијашу му рекоше, да вози куд му је наложено.

Ствар ова надиже читаву буну, али се утишала, кад му се жена склонила у неко усамљено местанце.

Неких пет месеци после овога стиже нека пошиљка у којој беше та слика и писмо, у ком сликар моли госпођу Ф., да се сети кад год њега несретника, који је за тренут видео сунце свога живота али само да га за увек изгуби. Слику нека сместе у новосазиданој цркви што је и учињено после тешке борбе са господарем. Лепа жена, коју сте видели у стражњем делу слике, није нико други,него ова лепотица, а младић са скрштеним рукама је сам сликар.

Но млади пар није имао више ни за тренут среће. На срцу мужа лежаше увек нека сумња, која свакако беше неоснована, а и јадна жена беше врло бедна! Кад је после неколико година остала удовица баш тада сам ја дошао овамо сам сам је често видео, кад је црква празна, да клечи пред сликом и да онде читаве сате проводи у топлим сузама. У осталом није дуго овде издржала, него се повуче на усамљено своје добро, одакле кадгод дође овамо, а тада никад не пропусти, да цркву посети.

У самом сликару, који је бестрага ишчезао из престолнице, пошто је слику насликао, није се ништа чуло, тек доцније проповедаху поседници из околине, који су га познавали, да је као мисионар отишао у Африку и . . .

Ми захвалисмо свећенику на приповедању и повратисмо се натраг.

С немачког. **Баст.**

Главни уредник: др. Емил Гаврила. **Одговорни уредник: Ђока Ђорђевић.** **Штампарија Ђорђа Ивковића.**